

Sørine Gotfredsens prædiken 19. søndag efter trinitatis

Taler

Sørine Gotfredsen
Sognepræst

Dato

23. oktober 2022

Sted

Jesuskirken, København

Når jeg tænker tilbage, kan jeg ikke præcist formulere, hvordan det begyndte. Jeg erindrer ikke en bestemt dag eller begivenhed, der fik mig til at erkende, at jeg tror på Gud, men jeg kan til gengæld prøve at beskrive fornemmelsen af gradvist at bevæge mig i *retning* af at tro på Gud. Den udvikling er dybt involveret i tidens gang, tankerne, der gror, indsigten i egen afmagt, og forundringen over mere og mere at føle sig omsluttet af en vilje, der ikke er min egen.

Det har ført til, at jeg føler mig mindre alene, end jeg gjorde engang – altså, alene om at stå overfor de store spørgsmål om fremtid og ensomhed og håbet om lykke. Og også, naturligvis, tanken om døden, der jo rykker tættere på, og ikke blot forekommer mig nærmere, men også mere uvirkelig, fordi troen på, at der findes en evighed, har slået så meget rod, at den snart fylder lige så meget som sorgen over, at jeg skal herfra.

Troen på Gud kan med tiden komme til helt at gennemtrænge et menneskes tilværelse, men hvordan det hele begynder er svært at sætte ord på. Dog vil jeg prøve at gøre det alligevel.

For de disciple, vi hører om i dag, og som én for én nævnes ved navn, er noget ved at begynde. De møder Jesus, der taler til dem og giver dem en slags identitet. Peter skal hedde Kefas, der også betyder klippe, Nathaniel er uden svig, altså en retskaffen mand, og også Filip inviteres med som særligt udvalgt.

Optrinet har karakter af introduktion til selve forholdet mellem Jesus og menneskene, og det beskrives med de her personer, der var vant til en tradition, hvor det religiøse var noget, man mødte på et bestemt helligt sted. Ligesom det fremgår af Det Gamle Testaments fortælling om Jakob, der straks sætter en

sten som et alter dér, hvor han er blevet overmandet af fornemmelsen af Gud – dog uden at have set ham.

Men nu opdager disciplene det helt nye, nemlig, at det er et levende menneske, der er omdrejningspunktet, ham der *vil* dem noget, og nu begynder det personlige gudsforhold, der endegyldigt manifesteres gennem Guds søn. Ham vi skal følge, hvormed selve den kristne virkelighed indledes, der aldrig slutter igen. Derfor er det som sagt vigtigt at gøre sig tanker om, hvordan alt dette begynder for et menneske.

Da jeg for nogle måneder siden var gæst i statsministerens podcast for at tale om tro, sagde hun disse ord: ”Hvis du spørger mig: Tror du på Gud? – så vil jeg ikke kunne sige ja. Men det er ikke sådan, at jeg definerer mig som ateist.” Netop den tilstand, hvor man hverken kan sige ja eller definitivt nej, kan mange genkende. Man viger tilbage for tanken om en konkret Gud, men finder samtidig en absolut afvisning af alt guddommeligt forkert.

En af landets meget aktive ateister skrev forleden i en avis, at statsministerens udtalelse sandsynligvis skal forstås som dette, at hun: ”... udmærket ved, at hun er ateist, men ikke ønsker at stå ved det.” Da jeg selv undervejs i programmet hørte hendes ord, udlagde jeg dem ikke sådan, men opfattede dem som en beskrivelse af det store mulighedens rum, vi alle bærer med os. Rummet, hvor forstanden jo spontant må afvise, at Gud findes, alt imens noget andet i os måske aner, at forstanden ikke altid har ret.

For tænk lige over det. Hvorfor er der trods alt så få i denne højmoderne tidsalder, hvor man kan konstruere babyer næsten fra grunden og flyve til Mars, der helt afviser, at Gud findes? Hvorfor bliver det ved med at forfølge os som en mulighed, at det gør han? Og bemærk også noget andet. Statsministeren siger ikke ”nej!”, hvis man spørger hende, om hun tror på Gud. Hun siger: ”jeg kan ikke sige ja”, og heri ligger en stor forskel, for den sidste formulering beskriver en tvivl, en tøven og måske endda et ønske om, at man en dag kan komme til at tro.

Der kan være mange grunde til, at den mulighed ikke opfyldes. En del af forklaringen finder man uden tvivl i vor tids overbevisning om, at den enkelte selv rummer stor indsigt i selve meningen og sandheden og blot skal bringes i berøring med det. Dette er, tror jeg, medvirkende årsag til at en del i en ellers privilegeret dansk tilværelse føler sig besynderligt vemodige og udmattede til

mode. Ligesom jeg tror, at den konstante tale om unge, der mistrives, også skal forbindes med denne store opmærksomhed rettet indad.

Det slog mig igen, da en række musikere for nylig af DR blev bedt om at skrive en Danmarks-sang. Det var påfaldende, hvordan især de unge havde svært ved at synge om vores land, idet de reelt kun sang om sig selv. Hverken nationalfølelsen, historien, sproget eller kristendommen ses som menneskets base, men i stedet primært den enkeltes eget vaklende sjæleliv. Og én af dem synger: ”Nogle gange tænker jeg, hvad skal verden med én som mig?”. Jeg rimer helt perfekt på mig, og at så mange har svært ved at skrive en sang om Danmark uden at skrive om sig selv må ses som tegn på epokens intense kamp for helt på egen hånd at finde en tryk plads i verden.

De kan tale så længe, de vil, om gratis psykologhjælp og færre karakterer i skolen og på universitetet, det vil ikke hjælpe stort, for en basal del af sagens kerne angående de trængte hjerter handler om panikken ved hver eneste dag at skulle hente sandheden om alting inde i sig selv.

Jesus kalder mennesket ud af alt dette sørgeligt indadvendte og siger til hver enkelt – du er dén, der skal følge mig. Disciplene forstår ikke straks dybden af det, men også de lever jo i rummet med mulighed for at sige ja til at tro, fordi Gud er på dette sted, altså, i ens liv, uden at man måske vidste det.

Da Jakob i fortællingen, vi hørte før, vågner fra sin drøm om himmelstigen og Gud, der taler til ham, og udbryder: ”Herren er i sandhed på dette sted, og jeg vidste det ikke!”, forstår han meget. Men ikke nok, for Jakob møder ikke Jesus. Han møder skaberguden, den gammeltestamentlige almagt, der sætter mennesket i verden og giver jorden til de udvalgte og deres efterkommere.

Først senere i historien kommer Jesus til verden – frelserguden, der i skikkelse af et menneske møder os ansigt til ansigt og giver os identitet som den, der hører sammen med ham. Dette er det revolutionerende nye. Jakobs Gud er blevet til alles Gud, og fordi Jesus er på dette sted – her i verden og her i kirken – med sin Ånd og sit Ord, kan vi forstå forskellen på at lede efter alt væsentligt inde i os selv og dette taknemmeligt at tage imod, hvad man får.

Digter Jakob Knudsen formulerer det sådan her: ”Ind ad vi søgte, hvad vi savned, søgte med smerte kærlighed; vi søgte forgæves, fandt kun navnet på,

hvad vi selv vil og alle léd. Glæden var tabt, om ej af nåde Gud havde skænket tomhed ord: bønner, som løser hjertets gåde, hvori tilsammen sjæle bor, lært os: i Jesu Kristi tro, hjerte i hjerte finder ro.”

Vores urolige hjerter kan finde ro i Jesu hjerte, og på spørgsmålet om, hvorvidt man tror på Gud, er det som sagt vigtigt, hvad man siger. Og når jeg, som jeg lovede, skal prøve at sætte ord på, hvordan troen i et menneske begynder, vil jeg hævde, at meget afgøres, når man enten lukker sin tankerække ved at sige nej, eller holder den åben ved at sige ”jeg kan ikke sige ja” – indtil man måske en dag kan sige ja alligevel.

Hver gang vi – som i dag – hører, at Jesus vil have mennesket med sig, må man igen overveje, om man i sit liv er nået dertil, hvor man kan beslutte sig for at følge noget andet end sin forstand. For nok kan den meget, men den kan ikke i tilstrækkelig grad bringe andre mennesker det gode gennem omsorg og medynk. Det kan kun barmhjertigheden og lydigheden overfor en magt, der er stærkere end mig, og derfor skal jeg følge Jesus, der som selve barmhjertighedens inderste kerne befaler mig at ære kærlighedsbuddet for den andens skyld.

Og hvad mere er – sådan vinder jeg også mere styrke til selv at leve, for man tørrer ud ved blot at befinde sig i forstandens vold. Forstanden kan til tider føles som en næsten ond modstander – en kølig og alt for rationalistisk kraft, der vil adskille mig fra det, der også findes i det skabte menneskeliv, og som er forbundet med fantasi og håb og godhed. Man kan nemt som et syndigt væsen fristes til at sige nej til alt dette for at behage forstandens stolthed, men det står mig mere og mere klart, at det må vi ikke. At vi derimod er skabt til at sige ja til at tro.

Den engelske forfatter, C.S. Lewis, skriver sådan her i sin bog *Det er kristendom*, hvori han prøver at forklare, hvordan troen begynder med indsigt i, at alt godt i os grunder i Gud. Lewis skriver: ”Han låner os så at sige lidt af sin tænkeevne, og dette er, hvad vi tror: Han giver os lidt af sin kærlighed, og med den elsker vi hverandre. (...) Vi elsker og tænker, fordi Gud elsker og tænker og holder vor hånd, mens vi gør det.”

Mennesket skal låne lidt af Guds forstand for ikke at stivne selvtilstrækkeligt i sin egen, ligesom vi først kan elske ved at låne af hans kærlighed, fordi han har elsket først. Og C.S. Lewis tilføjer: ”Det betyder at dræbe noget af sig selv, at lide

en slags død.”

Nu forstår jeg bedre, hvorfor tanken om døden med tiden kan ændre sig, alt imens troen på evigheden slår rod og kommer til at fylde lige så meget som sorgen over at skulle herfra. Det har at gøre med dette, som Lewis taler om – at man med sit ja til at tro tager livet af noget i sit eget indre. Nemlig den overdrevne tillid til egen klogskab og dermed også den evindelige stræben efter at skulle finde kræfter og mening i én selv. Man lader sin forstand og sin sorg over alt pinefuldt lide en slags død og nærer tillid til, at noget andet vil bære det. Det er dét, Jesus, frelseren, kom hertil for at meddele, og det var dét, han døde og opstod for at bevise. At han har styrken til at bære os, forstanden til at forstå os og guddommeligheden til at frelse os.

Gud er i sandhed på dette sted, og vi vidste det ikke. Han var her før os, han er her nu, og han vil være her efter os, for han er den evige almagt, som vi må bøje os for. Han var hos Jakob og hos de første disciple og inde i ethvert menneskehjerte, hvor vi kan sige ja til at låne lidt af hans barmhjertighedens forstand og ja til at glemme vore egne lukkede tanker. Kun ved at følge ham, kan vi leve det liv, som det med skabelsen var meningen, at vi skulle leve. Og kun ved at sige ja til at tro, kan vi få del i den evighed, som det med opstandelsen er givet, at vi skal overgå til. Amen.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

19. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/soerine-gotfredsens-praediken-19-soendag-e-trinitatis-2022>